

نۇر ت ماۋسېداغى شېنجاڭغا نازار

جىبەك جولى تاۋلى ۋوڭىر دەمالىس اۋماعىندا

شاڭغى جولىنىڭ اياغى ۋجۇزۇ كولشىگى

□ انار بۇلت \ شېنچياڭ گازەتنىڭ ئىلشلىسى جاڭ شياۋمى

بۇل كۇن نۇرى جاقسى تۇسەنتىن جەر، “ەڭ جىلى شاڭغى الاڭى” دەپ اتالغان جىبەك جولى تاۋلى ۋوڭىىر دەما- لىس اۋماعى .

12 - ايدىڭ 19 - كۇنى “تورت ماۋ- سەمداغى شېنچياڭغا نازار” “قار ۇشقىندا- رىن تاماشالاي شېنچياڭغا كوز جىبەرۋ” نەگىزگى تاقىرىپتىق تىلشلىك قىمىلنىڭ جالپىلىق مەديا خابارلاۋ ۇجىمى ۋۇرپىجى اۋدانىنا كەلدى. اۆتوكولىكتەن تۇسە قال- ماندا قسقى كۇن نۇرى شۇلەن شۇاعىن توڭپ تۇر — بۇل ارا تىيانشاننىڭ سول- تۇستىك بوكتەرىندەگى كەرى قوڭىر جاي بەلدەۋىنىڭ ەكولوگىيالىق اڭعارىنا ورننا- لاسقان، قىستتا كۇنىڭ اشىق بولوۋ مولشەرى 90%كە جەتەدى. بۇل جەرەدە ادامداردىڭ سىتىق ىقلاسى دا وزگەشە. “قازىر اپتا سوڭى مەمس، كۇنىنە 1500دەن استام ساياحاتشى (رەت) قابىلدايمىز، مە- رەكە - مەيرام، دەمالىس كۇندەرى تاغى 40% - 30 مولايادى. شاڭغى الاڭىنىدا جىىنى 7 اۆتوكولىك توقتاتۇ الاڭى بار، وعان 3000 اۆتوكولىك سىيادى“، - دەدى وسى دەمالىس اۋماعىنىڭ ورنىباسار باس دىپرەكتورى ۋاڭ حى.

ۋاڭ حىنىڭ باستاۋىندا تىلشلىبەر جىبەك جولى تاۋلى ۋوڭىر SPA دەمالىس قوناق ساراينىڭ 4 - قاباتىنداعى كورد- نىس تاماشالاۋ شۇاڭخانىسنا كەلپ، بېىل جاڭادان ساپكەستىرىلگەن تەمپەراتۇراسى تۇراتقى جىەكسىز ۋجۇزۇ كولشىگىن كوردى. ەڭكەيىپ قاراساڭىز، ۇزىندىعى 20 مەتر، كەڭىدىگى 3.6 مەتر، بۇى بۇرقراغان 38 سەلتسى گرادۇستىق تۇراتقى تەمپە- راتۇرالى ۋجۇزۇ كولشىگى؛ باسڭىزدى كوتەرىپ شاڭغى الاڭىنا قاراساڭىز، شاڭغى جولدارى ورمان اراسىنان ەندەي ۋوتىپ جاتىر، قاراعايدىڭ، ارشانىڭ باسىنان سۇىلداپ تۇسكەن قاردىڭ سىتىرلاعان ۋۇنى ەستىلەدى. كورنىس قارلى القاپتا، قارلى القاپ كورنىسكە تولى، ۋدال وسىن- داي كورنىستەرگە مەديا تىلشلىەرى ايرىق- شا ئاتنى بولدى.

جىەكسىز ۋجۇزۇ كولشىگى وسى بىرنەشە جىلداغى يىتتەرنەتتە تانىمال، ۋسوزسىز، باراتىن قالاۋلى نىسان، ول شەبەرلىكپەن جوپالاۋ ارقىلى جىەكسىز كورۇ تۇيسىگى ۋونىمن تۇدىرىپ، ۋجۇزۇ كولشىگى مەن كورنىستى توعىستىرعان. جىەكسىز ۋجۇزۇ كولشىگى ۇلان - بايتاق نەڭىز جاعالاۋىنا نەمەسە تاۋ شوقىلارىنا سالىنادى، ال شاڭغى الاڭىنىڭ شەتىنە سا- لىنىپ، شاڭغى جولىن ارتقى كورنىس ەت- كەنى بۇكىل ەل بوينىشا سىرەك كەزدە- سەدى. “بۇل ەكەۋىنىڭ بىرڭوۋى وتە تا- ماشا سىناق بولدى، بۇدان شېنچياڭنىڭ شاڭغى الاڭىنىڭ ۇزدىكىسز جايڭالق اشىپ، ساياحاتشىلاردى ۋتىپتى دە كوپ سەزىنۇمەن قامداعانىن كورۇڭكە بولادى“، - دەدى شېنچياڭ قىسقى دەنە تاربيە سپورتى قوعا- مىنىڭ ورنىباسار باستىغى ۋاڭ جىڭ.

”شاڭغى جولىنىڭ اياغى ۋجۇزۇ كول- شىگى، شېنچياڭدا مۇنداي تاماشا دەما- لىس ورنى بولارن ويلامايسىن“، - دەدى ۋحاننىان كەلگەن شاڭغى اۋەسكەرى ليۇ چاڭ. ول بىرنەشە جىلدىڭ الدىندا شېنچياڭغا كەلپ شاڭغى تەپكەن، وسى رەت ۋار جاقتاغى كورنەكتى وزگەرىستەر- دى سەزىنگەندىگىن ايتتى.

ۋجۇزۇ كولشىگىنىڭ شەتىنەن شاڭغى الاڭىنا قاراعاندا، ەڭ كوزگە تۇسەتتى سول قول جاعىنداعى اي - ۋن شاڭغى جولى، ەڭ ۇلكەن كولبەۋلىگى 36 گرادۇستان اسىپ كەتكەن، قاراعاندا، دەرلىك تاۋدان تىك تۇسكەن سىياقتى سە- زىلدەدى. ۋداستۇرلى كىيىم كىيگەن شاڭغى جانتىقتىرۇشىسى كوماندا ۇيىمداستىرىپ ونەر كورسەتۇەد. سول كۇنى وزگەشە جولدا جاڭا قارلى ماۋسېدا رەسىمى سىر- عاناۋ باستالدى. تانىستىرۇعا قاراعاندا، اي - ۋن شاڭغى جولى، ەرەكشە جول جانە شۇانزاڭ شاڭغى جولى جۇڭگوداعى ەڭ باسەكەلى شاڭغى جولىنىڭ الدىڭغى تورتەۋىنە كىرگەن.

اي - ۋن شاڭغى جولىنىڭ باستاۋ تۇيىنىدەگى تاۋ باسنىداغى اعاش ۋۇيدىڭ جانىندا ارتپىستەر مەن شاڭغى اۋەسكەرلەرى ۋان - بىيمەن ىقبالداسۇدا. تاۋ ەتەگىندە قويىلىپ جاتقان قارلى تاۋ گەڭسىتىگىندە- گى داۋاز ويىنى ساياحاتشىلاردىڭ نازارىن اۋداردى. بۇدان سىرت، بېىل وسى دەما- لىس اۋماعى تاغى قارلى تاۋدىڭ جوعارى كەڭسىتىگىندە سىرعىمالى ارقان، قارلى دالادا تۇنەۋ سىياقتى 20 نەشە نىساندى قوسىپ، ساياحاتشىلاردىڭ اۋان ۋتۇرلى قار - مۇز دەمالىس قاجەتىن تولق قاناعاتاندىردى.

2010 - جىلى وسى دەمالىس اۋماعى ”شاڭغى تەبۇدىڭ ۋوزى دەمالىس“ ۇستا- نىمەن ورتاعا قويىپ، كوپ ولشەمدى قار - مۇز ساياحاتى دەمالىس ونمىدەرىن تۇلعا- لاۋعا كۇش سالىدى. 2022 - جىلدىان بەرى 500 مىلليون يۇان قارجى قوسىپ، ۋرى قار - مۇز سىپورتى، سەيىل - سەرۋەن، دەمالىس كەشەنن كەڭەيتىپ قۇردى. قازىر دەمالىس اۋماعىنىدا اۋدانى ۋبىر

(باسى 1 - بەتتە)

ەكونومىكا - ساۋدا قارىم - قاتىناسىن بەكەمدەپ، كەڭەيتىپ، ۋوزارا تىمىدد- لىك جاساپ، تەڭ يىگىلىككە كەنەلۇدى، بىرگە دامۇدى جۇزەگە اسىرۇىن ىلگەرىلەتتى.

ساپارلاۋ ۇيرەمسى پەرۋ لېما ۇلكەن رايونىنىڭ باستىغى باسكۆيز دوكتور، چىلى سانىياگو ۇلكەن رايونى رىكولىتا قالاسىنىڭ باستىغى دانيەل خاردييەن قىزەنتىك كەڭەس وتكىز- دى، ۋۇرپىجى قالاسى رىكولىتا قالاسى- مەن دوس قالا قاتىناسىن ورناتۇ نيەتتا- ماسىنا قول قويدى. ساپارلاۋ ۇيرەمسى جەكە - جەكە چېلىدىڭ استاناسى سانىياگو، پەرۋدىڭ استاناسى لېمادا جۇڭگو شىنچياڭ ۋۇرپىجى ەكونومىكا - ساۋدا تانىستىرۇ كەڭەسىن وتكىزدى، جەرگە- لىكىتى ۇكىمەت قۇرىلمىدارى، ساۋدا قو- عامدارى جانە كاسپورىندار بۇعان جاپپاي نازار اۋداردى ۋارى بەلسەنە ات سالىستى، ۋۇرپىجى قالاسىنىڭ قاتىستى تا- راۋلارى، سىونداي- اق كاسپوپورىندار چېلىدىڭ، پەرۋدىڭ قاتىستى جاققار- دى مەن ەكونومىكا - ساۋدا سىتراتەگىيالىق سەلبەستىك كەلىسىمى، مادەنيەت - سايا- مى سىياقتىلارعا سول جەردە قول قويىپ، جاڭا ەنەرگىيا، جاڭا ماتەريال، علم - تەخنىكا، اۋىل شارۋاشلىغى، ما- دەنيەت - ساياحات سىياقتى سالالارداغى سەلبەستىكتى كۇشەيتۇ جونىدە سىترا- تەگىيالىق نيەتكە كەلىستى.

شەتەلدەرەمەن اۋىس - كۇيسى جاساۋ بارىسىندا، حى جۇڭيوۋ شىنچياڭنىڭ سوڭغى جىلداردان بەرگى ەكونومىكالىق، قوعامدىق دامۇ جاعىدا- يىن جان - جاقى تانىستىرىپ، كورىكتى شىنچياڭ، باي شىنچياڭ، اشىق شىنچياڭ، وسىزاماندانعان شىنچياڭ، با- قىتتى شىنچياڭ سىنىدى 5 تۇرعدىان شىنچياڭنىڭ ەرەكشە وڭىرلىك ورنىن، بايلىغىن، كاسىپ سالاسى ابزالدىلىغىن جانە كورنەكتى دامۇ تابىستارىن جان - جاقى اىگىلەپ، قاتىستى جەرگىلىكتى ۇكىمەتتەرەمەن، كاسپوپورىندارمەن دوستىق بارىس - كەلىستى كەڭەيتۇ شى- نايى تىلەگىن ېلىدىردى ۋارى ۋوزارا پايدا جەتكىزۇ سەلبەستىگىن نەرەڭدەتۇ جونىدە ۇسىنىس قويدى. حى جۇڭيوۋ مىنالاردى ېلىدىردى: جۇڭگو ۇكىمەتتە- نىڭ تاياۋدا جۇڭگو (شىنچياڭ) ەركىن ساۋدا سىناق رايونىن قۇرۇدى بەكىنۇ شىنچياڭنىڭ جوعارى دەڭگەيدەگى سىرتقا ەسك اشۇنا تاپتىرماس تارىجي وراي اكەلدى. قازىر شىنچياڭ ورايدى مىقتاپ يگەرىپ، ۋئوراعا شي جىنپىڭ، جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىياسى ورتالىق كومىتەتتى جۇڭكەن سىرانەگىيالىق ورنىن بوينىشا، جاڭا داۋىردەگى جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىياسىنىڭ شىنچياڭدى باسقارۇ جالپى جوپاسىن تولق، دالىمە - ۋدال، جاپپاي دايەكتىلەندىرىپ، اناعۇر- لم بەلسەندى، بىرىقتى ەسك اشۇ سىترا- تەگىياسىن اتقارپ، ”بىر بەلدەۋ، ۋبىر جولدى“ بىرگە قۇرانتىن ەلدەرەمەن جانە رايوندارمەن اۋىس - كۇيىستى، سەلبەسى-

تىكتى ۇزدىكىسىز تەرەڭدەتىپ، ازىيا - ەۋروپا التىن ارناسى مەن باتىسقا ەسك اشۇدىڭ الدىڭغى شەبىن كۇش سالا تۇلعالاۋدا. جۇڭگو - چىلى، جۇڭگو - پەرۋ جەرگىلىكتى ۇكىمەتتەرنىڭ، قو- عامدىق ۇيىمدارىنىڭ جانە ۋتۇرلى كا- سپورىندارىنىڭ ۋوزارا ۋتۇسىنىسۇدى، اۋىس - كۇيىسى جاساۋدى، ۋوزارا ۇلكى اۋدى كۇشەيتىپ، ەكونومىكا - ساۋدا، قارجى قوسۇ سەلبەستىگىنىڭ توعىسۇ تۇيىندەرىن تولق اشىپ، جان - جاقى، كەڭ سالالى، كوپ ساتى- لى ناقتى سىتەر سەلبەستىگىن ۇزدىكىسىز كەڭەيتىپ، جۇڭگو - چىلى، جۇڭگو - پەرۋ دوستىق قارىم - قاتىناسىنىڭ ورن- نىقتى قادامەن سىتارعا جەتۇىنە كۇش قوسۇىن ۇمىت ەتەمىن.

چىلى جاق، پەرۋ جاق جۇڭگونىڭ شىنچياڭنىڭ دوستىق اۋىس - كۇيسى، ساپارلاۋ ۇيرەمسىن قارىسى الاتىندىغىن ېلىدىرىپ، بىلاي دەپ قارادى: وسى رەتكى ساپارلاۋ ۇلى قۇرلىقتان، مۇجىتتان ۋوتىپ، جۇڭگودان ەڭ اللىس جەرگە دوستىق قولىن ۇسىنىپ، بەيىت بولوۋ جانە سەلبەسۇ، اشىق جانە سىيى- سىھدى بولوۋ، ۋوزارا ۇيرەنىپ، ۋوزارا ۇلكى اۋ، ۋوزارا تىپىمدىلىك جاساپ، تەڭ يىگىلىككە كەنەلۇ سىنىدى جىبەك جولى رۇحىنا مۇراگەرلىك ەتىپ، جۇڭ- گونىڭ، اسىرەسە، شىنچياڭنىڭ سىرتقا ەسك اشۇدى كەڭەيتۇ بەكىمى مەن تى- لمەگىن اىگىلەدى. چىلى جاق، پەرۋ جاق مىنالاردى ېلىدىردى: ”بىر بەلدەۋ، ۋبىر جولدى“ بىرگە قۇرۇ باستاماسىن بەلسەنە قولداپ ۋارى وعان ات سالد- سىپ، بىرگە گۇلدەنۇگە باستاپتىن وسى وراي جولىمەن ويداعىداي جۇرەمىز، سونداي - اق وسى رەتكى ساپارلاي كەلۇدى ۋتۇيلىستىرۇدى وراي ەتىپ، شىنچياڭمەن ەكونومىكا - ساۋدا بارىس - كەلىسىن جانە گۇمانىتارلىق اۋىس - كۇ- يىستى كۇشەيتىپ، چىلى مەن جۇڭگو- نىڭ، پەرۋ مەن جۇڭگونىڭ دوستىغىن نىعايتۇعا، سەلبەسىپ تەڭ يىگىلىككە كە- نەلۇىنە تىىڭ قوزعاۋشى كۇش قوسامىز .

ساپار كەزىندە ساپارلاۋ ۇيرەمە- سى چېلىدىڭ ەنەرگىيا مېنىستىرلىگى، پەرۋ - جۇڭگو ساۋدا قوعامى، پەرۋ جۇڭخۇا تۇڭجۇي باس مەكەمەسى سىياقتى قۇرىلمىدارعا امانداسا بارىپ، سانىياگونىڭ، لېمانىڭ كەن كاسىبى، زات اينالىمى، ۋسۇت شارۋاشلىغى سىياقتى اىگىلى كاسپورىندارىن كوزدەن كەشىرىپ، ەنەرگىيا، ۋندىرىس قۋانتى سەلبەستىگىن ورىستەتۇ، ەرەكشە تاۋار ساۋداسىن كەڭەيتۇ، ساياحات بازارىن اشۇ، گۇمانىتارلىق اۋىس - كۇيىستى كۇشەيتۇ سىياقتى ەكى جاقى سەلبەستىك مازمۇندارىن بىرگە ئالقلادى.

جۇڭگونىڭ چېلىدەگى باس ەلشى- لىگىنىڭ، جۇڭگونىڭ پەرۋدەگى باس ەلشلىگىنىڭ جاۋاپتىلارى، اۆتونومىيالى رايوندىق سىرتقى سىتەر كەڭسەسىنىڭ، ۋۇرپىجى قالاسىنىڭ جانە بىرگە جۇرگەن كاسپوپورىنداردىڭ قاتىستى جولداسىتارى قىمىلعا قاتىنامتى.

12 - ايدىڭ 20 - كۇنى ۋۇرپىجى اۋدانى شۇيشىگوۋ ورتا مەكتەبى مۇز دوپ كوماندىسىنىڭ وقۇشلارى جاتىغۇدا، بۇل مەكتەپنىڭ 20 نەشە جىلدىق قار - مۇز سىپورتىن ورنى- تەتۇ تارىجى بار، وقۇشلاردى قىستا مەكتەپنىڭ مۇز الاڭىندا جانتىقتىرىپ، جازدا دەنە تاربيە الاڭىندا دوڭگەلكتى كونكىمەن سىرعاناۋعا جانتىقتىرىپ، مەملەكەت پەن اۆتونومىيالى را- يونغا كوپتەگەن كاسپىتك تەز سىرعاناۋ سپورتشىلارىن دايىنلاپ بەردى. □ سۇرەتتى انار بۇلت \ شىنچياڭ گازەتىنىڭ ئىلشلىسى تاڭ بۇڭ تۇسىرگەن

قار - مۇز ارمانىن قۇۋ

(باسى 1 - بەتتە)

علمىي جالپىلىق زەرەتتەۋ بايانداماسى ارقى- لى شىنچياڭ ادامدىق ۇقىق سىتەرىنىڭ دامۇىن جان - جاقى اىگىلەيتىن علمىي شەپ قۇرىپ، شىنچياڭ ادامدىق ۇقىق سىتەرىنىڭ دامۇ قۇرىلىسنا اناعۇرلىم وپ- داعىداي قىزەت وتەۇ.

جالپى باياندامادا شىنچياڭنىڭ ادامە- دىق ۇقىقتى زاڭمەن باسقارۇدى قامتامما- سىز ەتۇ قۇرىلىسىنىڭ دامۇى مەن تابىستا-

رى ۋتۇيىندى تۇردە تالقلانغان. 8 ارناۋ- لى تاقىرىپتىق باياندامادا نازار جۇڭخۇا خالىق رەسپۇبلىكاسى قۇرىلغاننان بەرگى شىنچياڭنىڭ ۋار سالاسىنىداعى ادامدىق ۇقىقتى زاڭمەن باسقارۇدى قامتاماسىز ەتۇ جاعىدايىنا شوغرلاندىرىلغان. تەكسەرۇ - زەرەتتەۋ بايانداماسى مەن جەكە مىسالدار- دى زەرەتتەۋ بولگىندە جىىنى 4 بايانداما بار، مۇندا شىنچياڭنىڭ ۋشى - سىرتىندا- ى مامان - وقىمىشتىلار قىرۋار ساندى

مالمەتتەر مەن فاككتەر ارقىلى شىنچياڭ ادامدىق ۇقىق سىتەرىنىڭ دامۇ جاعايدىن علمىي ادسىپەن كورسەتكەن. سونىمەن بىرگە كوك تىستى كىتاپتا جۇڭگونىڭ شىنچياڭنىڭ ۋتۇرلى ادامدىق ۇقىقتى قامە- تاماسىز ەتۇىن جەبەۋ جونىدەگى سايا- ساتتىق ۇسىنىستار العا قويىلغان ۋارى شىنچياڭنىڭ ادامدىق ۇقىق سىتەرىنىڭ دامۇ بولاشاعىنا نازار اۋدارىلغان. اۆتونومىيالى رايوندىق وقۇ - اعارتۇ

مەڭگەرەمسىنىڭ باستىغى، وسى كىتاپتىڭ باس رەداكتورى زۇلايات سىمايىل بىلاي دەپ تانىستىردى: 2021 - جىلى شىنچياڭ داشۇەسى مەن باتىس وڭتۇستىك ساياسى - زاڭ داشۇەسى شىنچياڭ ادامدىق ۇقىق سىتەرىنىڭ العا باسۇى مەن دامۇىن زەرت- تەۋدى بىرگە ىلگەرەتۇ سەلبەستىك كەل- سىمىن جاساسقاننان كەيىن، ەكى جاق علمىي تىرەكتىلەردى ۇيىمداستىرىپ، قۇ- راستىرۇ گروپپياسىن قۇرىپ، ىلگەرىندى - لاردى ېىلىدىردى: كوك تىستى كىتاپ